

Zijn machinefabrikanten klaar voor de vernieuwde Machinerichtlijn 2006/42/EG?

Jan Gerrits, Senior Adviseur Veiligheid - TCPM Advies

In het voorjaar van 2009 heb ik in deze column een oproep gedaan om extra aandacht te besteden aan het opleiden en bijspijkeren van de constructeurs en engineers van machines op het gebied van machineveiligheid. De zienswijzen op het gebied van machineveiligheid zijn de voorbije jaren veel meer "volwassenen" geworden. Dit blijkt onder andere uit de vernieuwde machinerichtlijn, waarbij het omzeilen van "eisen" uit de machinerichtlijn praktisch veel moeilijker is. De teksten zijn aangepast om te voorkomen dat deze teksten voor meerdere uitleg mogelijk zijn.

Ook zijn veel elementaire ontwerpnormen aangepast, zoals de algemene ontwerpnormen EN 292-1 en 2 zijn vervangen door de EN ISO12100-1 en 2, de norm voor risicobeoordeling EN 1050 is vervangen door de EN ISO 14121-1, de norm voor machinebesturingen EN 954-1 door de EN ISO 18349-1.

Deze wijzigingen ondersteunen de Europese aanpak om meer aandacht te besteden aan die aspecten, waarvoor de wetgeving op het gebied van veiligheid was origineel was ontworpen, zoals: "Het voorkomen

van ongevallen voor alle "bedieners" van machines, te weten de personen die een machine installeren, laten werken, reinigen, afstellen, onderhouden, herstellen of verplaatsen.

Tijdens onze werkzaamheden als consultant op het gebied van veiligheid, blijkt telkens weer dat veel fabrikanten nog steeds dezelfde uitgangspunten hanteren, zoals vastgelegd in de begin negentiger jaren, bij het introduceren van de machinerichtlijn. Men richt zich alleen op risicoreductie voor de machinebediener, te weten degene die de machine laat werken. Dat er vernieuwde inzichten zijn, is meestal onbekend.

Een andere belangrijke oorzaak van het niet voldoen van een machine aan de eisen voor CE-markering is het ontbreken van voldoende en diepgaande inspectie bij de fabrikant van machines door de Arbeidsinspectie. Preventie vanuit nieuwe machines is mijn inziens de uitgangsbasis voor verhoogde machineveiligheid bij de gebruiker.

De Arbeidsinspectie inspecteert hoofdzakelijk bij de gebruiker van machines. Uit het meest recente rapport over de arbeidsveiligheid in de transportmiddelensector concludeert de Arbeidsinspectie dat de situatie zorgwekkend is in deze sector. Bij 68% van de bedrijven zijn er tekortkomingen en de helft van de overtredingen heeft te maken met machineveiligheid. De Arbeidsinspectie stelt dat de aandacht voor machineveiligheid centraal zou moeten staan en dat de sector er onvoldoende in slaagt om een verbeteringslag aan te brengen.

Uit het bovenstaande blijkt dat zowel de fabrikant van machines als de gebruiker van machines meer aandacht zullen moeten besteden aan de wettelijke eisen voor machineveiligheid voor alle gebruikers. Ook de Arbeidsinspectie heeft hierin een belangrijke taak, ook in het traject van het ontwerp van de machines, dus bij de fabrikant.

Veel fabrikanten van machines hebben inmiddels wel meer gedaan aan het intern (her)opleiden van engineers en constructeurs op het gebied van CE-markering voor machines. Na het volgen van een cursus komt men vaak tot de conclusie dat men achterop is geraakt. De noodzaak om bij te blijven wordt dan wel gezien, maar men neemt de moeite niet of men laat het zo om economische redenen of capaciteitsredenen.

Hierna volgen enkele van de opmerkingen die ik de laatste weken in ondernemingen opving:

- "Bij ons is de engineeringcapaciteit gereduceerd en daarom doen we niets meer aan CE-markering".
- "Uit concurrentieoverwegingen moeten onze machines goedkoper worden en de winst valt te behalen in de veiligheidsvoorzieningen. Daarom is de veiligheid op dit moment verlaagd".

Aan de ene kant zie ik fabrikanten die zich goed voorbereiden op de vernieuwde machinerichtlijn, maar aan de andere kant zien we ook fabrikanten die de uitvoeringen op het gebied van veiligheid achterwege laten of verlagen om hun concurrentiepositie te verbeteren.

Mijn conclusie is dat bijna alle fabrikanten hebben gehoord over een vernieuwde machinerichtlijn, maar dat er nog veel fabrikanten zijn die nog moeten starten om een en ander te implementeren.

Daarnaast zijn er fabrikanten die zelfs het veiligheidsniveau verlagen voor de reguliere bediener uit concurrentieoverwegingen. Het gebruik van de vernieuwde norm EN ISO 14121-1 voor risicobeoordelingen voor alle gebruikers, is nog slecht ingevoerd in de praktijk. Op 29 december 2009 zullen we veel tekortkomingen constateren ten opzichte van de dan in de Machinerichtlijn 2009/42/EG geldende eisen.